

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет

Затверджено
на засіданні Приймальної комісії
Львівського національного
університету імені Івана Франка
14. 03. 2016 р. (протокол № 9)
Ректор
_____ В. П. Мельник

Програма
фахових вступних випробувань
з дисциплін професійної і практичної підготовки
для здобуття освітнього ступеня магістра
(галузь знань 05 – „Соціальні та поведінкові науки”
спеціальність 051 „Економіка”
спеціалізація „Прикладна економіка”)

Затверджено
на засіданні Вченої ради економічного
факультету Львівського національного
університету імені Івана Франка
10.03.2016 р. (протокол № 8)
Голова ради
_____ Р. В. Михайлишин

Львів-2016

Анотація

Прийом абітурієнтів, які мають диплом бакалавра (спеціаліста) для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю “Економіка” (спеціалізація „Прикладна економіка”) проводиться за результатами фахових вступних випробувань, які відбуватимуться у формі тестування з дисциплін циклу професійної та практичної підготовки: «Національна економіка», «Регіональна економіка».

Навчальна дисципліна «*НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА*»

Т е м а 1 . Предмет, методологія і завдання вивчення національної економіки

Предмет і методологія вивчення національної економіки. Передумови розвитку національної економіки. Політичний та економічний суверенітет держави як атрибут національної економіки.

Функції національної економіки як науки. Національна економіка в системі економічного знання та її зв'язок з іншими науками. Національна економіка в системі розвитку економічної теорії. Концепція національної економіки С. Ю. Бачинського. Конституція України про розвиток національної економіки.

Сутність і компоненти національної економіки. Умови виникнення і розвитку національної економіки. Найважливіші ознаки (особливості) національної економіки. Інституційне середовище розвитку національної економіки. Організаційно-правова система регулювання національної економіки.

Стан, джерела і завдання вивчення національної економіки. Структуризація системи національної економіки. Національна економіка як синергетична система. Критерії ефективності національної економіки. Завдання національної економіки в контексті сталого розвитку. Державне програмування сталого розвитку національної економіки.

Т е м а 2 . Економічні теорії та чинники розвитку національної економіки

Еволюція концепцій національної економіки. Теорії національної економіки. Парадигми національної економіки у наукових школах меркантилізму, фізіократизму, марксизму і класичної школи. Історична школа про національну економіку. Неолібералізм і національна економіка. Концепції національної економіки у працях Ф. Ліста, М. Туган-Барановського, Ю. Бачинського. Дослідження національної економіки у працях С. Злупка. Постнеокласична економічна теорія та національна економіка України. Українська школа фізичної економії та моделі розвитку національної економіки. Сучасні економічні теорії про національну економіку та моделі її розвитку. Ноосфера модель розвитку національної економіки. Екогенологія та розвиток національної економіки.

Чинники розвитку національної економіки. Людський потенціал України та його головні складові. Демографічна ситуація в Україні. Стан здоров'я населення України. Освітній потенціал і матеріальний добробут населення України. Природні ресурси України, їхнє значення у розвитку економіки. Земельні ресурси України. Енергетичні та інші види природних ресурсів в системі

національної економіки України. Зміни в структурі основного капіталу в суверенній Україні. Національний капітал і його роль у розвитку економіки України. Різновиди національного капіталу та їх значення для розвитку економіки України. Базовий капітал національної економіки та його структура. Індикатори сталого розвитку національної економіки. Соціалізація та екологізація національної економіки.

Т е м а 3 . Національні інтереси України і стратегічні орієнтири розвитку національної економіки

Європейський соціально-економічний реформізм і національні інтереси держави. Особливості європейського соціально-економічного реформізму. Національні інтереси сталого розвитку України та механізми їх реалізації

Конституційні основи національних економічних інтересів України. Конституція України про реалізацію національних інтересів держави. Національні економічні інтереси України, їхня структура та пріоритети. Потенційні загрози національній економічній безпеці України та шляхи їх усунення. Закон України „Про основи національної безпеки”. Пріоритети національної стратегії розвитку України. Завдання та шляхи формування Національної програми економічної безпеки. Державні цільові програми як інструмент реалізації пріоритетів національної безпеки України

Політика національної безпеки і стратегічні орієнтири розвитку національної економіки. Національна безпека та її різновиди. Особливості забезпечення національної безпеки в економіці України. Організаційно-управлінські та правові механізми реалізації соціальної національної безпеки в Україні. Організаційно-управлінські та правові механізми реалізації екологічної національної безпеки в Україні.

Неофіційний сектор національної економіки України та його негативні риси. „Тіньова економіка”, її головні компоненти і механізми функціонування. Причини виникнення неофіційного сектору в економіці України за роки незалежності. Методи оцінки „тіньової економіки”. Особливості неофіційного сектору економіки України. Вплив неофіційного сектору на процеси реформування української економіки. Стратегічні завдання детінізації національної економіки.

Основні напрями та механізми детінізації економіки в Україні. Заходи щодо детінізації економіки України. Основні сектори тіньової економіки в Україні та напрями їх подолання. Законодавство України про заходи щодо детінізації економіки.

Т е м а 4 . Національне багатство та еколого-економічна безпека України

Суть національного багатства. Структура національного багатства згідно з положенням СНР-93. Функції національного багатства. Зміни у системі національного багатства. Типи впливів, що індукують зміни у системі національного багатства.

Структура національного багатства України. Основні екзогенні та ендогенні чинники, що впливають на зміни у структурі національного багатства України.

Проблеми обліку та інвентаризації національного багатства України. Проблеми включення до складу національного багатства природних ресурсів. Облік нематеріальних форм у складі національного багатства. Облік військового майна у складі національного багатства. Облік особистого майна населення у складі національного багатства.

Державне регулювання національного багатства. Перспективні напрямки збереження і нагромадження національного багатства в контексті реалізації моделей інноваційного, соціально орієнтованого та екологічно збалансованого розвитку національної економіки. Необхідність розробки Національної системи екологічно орієнтованого обліку, інвентаризації та оцінки національного багатства в Україні, етапи її формування.

Суть еколого-економічної безпеки. Загрози еколого-економічній безпеці України та шляхи їх усунення. Екологічна безпека в системі трансформаційних процесів економіки України. Перерозподіл вартості продукції галузей природокористування в національній економіці. Сукупні втрати національної економіки України від пошуку ренти в сфері природокористування. Основні напрямки врахування екологічного чинника в економічному реформуванні національної економіки. Наслідки екологічної зорієнтованості системи економічних трансформацій в короткотерміновому та довготерміновому періодах.

Концепція сталого (екологічно збалансованого) розвитку: її суть, принципи та цілі. Моделі сталої національної економіки. Функції сталого розвитку національної економіки. Індикатори слабкої та сильної сталості національної економіки. Основні положення “Програми дій. Порядку денного на XXI століття”, її реалізація в Україні. Індекс екологічної сталості країн. Екологічна Конституція Землі та її роль у реалізації моделі екологічно збалансованого розвитку світової економіки. Ноосферна модель екологічно збалансованого розвитку національної економіки.

Індикатори сталого розвитку економіки України, їхні недоліки. Етапи переходу економіки України до сталого розвитку. Організаційно-правові засади формування моделі екологічно збалансованої економіки в Україні. Основні засади проекту Концепції сталого розвитку України. Основні положення Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку на 2003-2015 рр. Основні засади загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки. Перспективи реалізації моделі екологічно збалансованої економіки в Україні.

Екологічний менеджмент у системі формування екологічно збалансованої економіки. Зміст серії стандартів ISO-14 000. Актуальні проблеми для вітчизняних суб’єктів господарювання при впровадженні систем міжнародних стандартів. Роль бюджетування при вирішенні екологічних проблем національної економіки. Напрями бюджетного планування для природно-заповідних об’єктів.

Т е м а 5 . Національні рахунки та основні макроекономічні показники

Система національних рахунків, її суть та значення. Групування інституціональних секторів економіки відповідно до методології національного рахівництва. Рахунок товарів і послуг, його характеристика. Рахунок виробництва і

його основні показники. Проміжне споживання і визначення його обсягів. Валова додана вартість і її визначення. Рахунок утворення доходів та його основні показники. Економічна суть рахунку розподілу первинного доходу та його показники. Рахунок вторинного розподілу доходів і його показники. Рахунок використання наявного доходу та його показники. Рахунок сектора “решти світу” та його показники. Основні положення Програми розвитку системи національних рахунків на період до 2010 р.

Економічна сутність та умови формування системи показників. Кількісні показники виміру обсягів виробництва. Вартісні показники виміру обсягів виробництва. Натуральні та умовно-натуральні показники виміру обсягів виробництва. Принципи розрахунку макроекономічних показників обсягу виробництва. Методи визначення макроекономічних показників обсягу виробництва. Макроекономічні показники економічного і соціального розвитку України. Показники розвитку окремих видів економічної діяльності. Показники економічного і соціального розвитку регіонів.

Валовий внутрішній продукт (ВВП), його динаміка в Україні за період незалежності. Вплив світової економічної кризи на динаміку ВВП у 2008-2009рр. Структура ВВП в Україні за методом кінцевого використання, за розподільним та виробничим методами. Напрями удосконалення і деталізації розрахунків ВВП в результаті реалізації Програми розвитку системи національних рахунків на період до 2010 р.

Недоліки макроекономічних показників обсягу виробництва. Форми інтеграції екологічних показників в СНР. Зарубіжний досвід врахування екологічного чинника у СНР та його адаптація в Україні. Зелені макроекономічні показники: показник валового запасу національного багатства, показник “чистого заощадження національного багатства”, показник “справжнього” заощадження, показник “зеленого” чистого національного продукту. Індекс стійкого економічного добробуту.

Т е м а 6 . Державні механізми регулювання національної економіки

Регуляція і дерегуляція національної економіки. Механізми державного регулювання національної економіки.

Сутність, об’єкти, мета та методи державного регулювання національної економіки. Мета державного регулювання економіки. Рівні державного регулювання національної економіки.

Органи державного регулювання економіки та їхні функції.

Державна політика забезпечення економічного зростання. Економічна природа державного регулювання економіки. Світовий досвід регулювання економіки. Структуруючі частини, цілі, сфери та принципи державного регулювання економіки. Функції державного регулювання економіки. Методи державного регулювання економіки. Норми і нормативи державного регулювання економіки. Засоби державного регулювання економіки. Особливості державного регулювання окремих сфер та об’єктів. Розмежування функцій державного регулювання за рівнями управління. Інструменти державного регулювання економіки.

Т е м а 7 . Програмування та прогнозування національної економіки

Економічне програмування. Загальна характеристика та структура державних програм. Порядок розроблення Державної програми економічного і соціального розвитку України. Державні цільові програми: місце в економіці та порядок розроблення. Розроблення галузевих, регіональних та цільових комплексних програм. Планування фінансів та розроблення державного та місцевого бюджетів.

Прогнозування в національній економіці. Основні напрями та пріоритети економічного розвитку України. Основні напрями та пріоритети соціального і гуманітарного розвитку та економічної безпеки держави. Функції та порядок прогнозування соціально-економічного розвитку держави. Система державних прогнозів економічного і соціального розвитку України та її регіонів.

Індикативне макроекономічне планування. Необхідність та види індикативного планування національної економіки.

Т е м а 8 . Промисловість і промислова політика в Україні

Місце і роль промисловості у системі національної економіки України. Зміни у структурі промисловості України за роки незалежності. Причини деформацій структури промисловості в Україні. Концепція Державної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року.

Розвиток базових галузей промисловості України за роки незалежності. Електроенергетична галузь України. Вугільна промисловість України. Нафтогазова галузь України. Хімічна промисловість України. Гірничо-металургійний комплекс України. Машинобудування та металооброблення в Україні. Інші галузі промисловості. Технологічна модернізація базових галузей у вітчизняній промисловості.

Формування і реалізація державної промислової політики в Україні. Найважливіші завдання сучасної промислової політики України. Прогнозування та формування державних цільових програм розвитку промисловості України.

Т е м а 9 . Сільське господарство та основні напрями аграрної політики в національній економіці

Місце і роль сільського господарства в системі національної економіки України і його особливості. Аграрний ресурсний потенціал українського села і його структура. Розвиток сільського господарства України за роки незалежності.

Необхідність та суть аграрних перетворень в Україні. Земельна реформа та зміна форм власності у сільському господарстві. Розвиток фермерських господарств на селі. Економічний механізм аграрного сектору та шляхи його удосконалення. Основні напрями соціально-економічної перебудови та розвитку українського села. Необхідність системних трансформацій аграрного сектору економіки в контексті глобальності.

Т е м а 10 . Виробнича інфраструктура України

Транспортна система України. Концепція реформування транспортного сектору економіки України. Залізничний транспорт України. Авіаційна галузь суверенної України. Морський і річковий транспорт, проблеми і напрями його

розвитку в суверенній Україні. Автомобільний транспорт та автодорожнє господарство України. Формування стратегії розвитку транспортної системи у вітчизняній економіці.

Формування сучасної системи зв'язку і телекомунікацій в Україні. Стратегічні орієнтири розвитку системи зв'язку і телекомунікацій в національній економіці України.

Будівельний комплекс України, його розвиток в роки незалежності. Основні напрями забезпечення житлом населення України. Програмування розвитку будівельного комплексу в економіці України.

Т е м а 11 . Регіональна політика в системі національної економіки

Мета та принципи формування регіональної політики. Завдання регіональної політики. Механізми реалізації регіональної економічної політики. Складові регіональної політики. Цільова організаційно-правова база реалізації регіональної економічної політики. Спеціальні (вільні) економічні зони як засіб реалізації регіональної економічної політики. Основні передумови регіонального економічного розвитку.

Стратегічні орієнтири регіональної політики. Створення регіональних і локальних інноваційних мереж.

Завдання на шляху вдосконалення регіональної політики.

Т е м а 12 . Інституційні перетворення в національній економіці України

Приватизація та її роль у здійсненні інституційних перетворень в економіці України. Роздержавлення і приватизація, їхні найважливіші завдання. Головні етапи реформування відносин власності в Україні. Сертифікатна приватизація, її завдання та недоліки. Державна програма приватизації. Основні підходи до приватизації великих і стратегічних підприємств в економіці України.

Підприємництво та його становлення в Україні. Етапи розвитку підприємництва в економіці України. Регуляторна політика розвитку підприємництва в Україні. Стратегія державної підтримки розвитку підприємництва в національній економіці України.

Антимонопольна політика і розвиток конкуренції в Україні. Головні типи монополістичних формувань в Україні напередодні проголошення незалежності. Антимонопольне законодавство України і його роль у розвитку конкуренції. Антимонопольний комітет України, його найважливіші функції. Природні монополії та їх функціонування в економіці України. Актуальні завдання формування конкурентного середовища та розвитку конкуренції. Державні цільові програми підвищення конкурентоспроможності національної економіки України.

Т е м а 13 . Ринкова інфраструктура в національній економіці

Ринкова інфраструктура, її функції та види. Спеціалізована ринкова інфраструктура та її основні елементи. Сутність і важливіші складові загальної ринкової інфраструктури. Місце і роль спеціалізованої і загальної ринкової інфраструктури у формуванні, функціонуванні та розвитку економіки України.

Фінансова система та основні засади фінансової політики в Україні. Структура фінансової системи України. Державні фінанси. Функції державних

фінансів. Пріоритетні завдання фінансової політики української держави. Особливості функціонування фінансової системи країни в умовах фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. Необхідність та шляхи фінансово-грошової стабілізації, зміцнення національної фінансової системи.

Бюджетна система в структурі державних фінансів України, її склад та принципи побудови. Державний бюджет. Фінансова модель країни як визначник ролі державного бюджету в життєдіяльності суспільства. Функції державного бюджету. Бюджетний механізм та його елементи. Доходна і видаткова складові державного бюджету, фактори їх наповнення та використання.

Податки як головне джерело формування доходів державного бюджету. Фіскальна і регуляторна функції податків. Принципи оподаткування та класифікація податків. Податкова система. Податкова політика. Принципи податкової політики. Особливості податкової політики в Україні. Напрями реформування вітчизняної податкової системи з метою її оптимізації.

Видатки державного бюджету, їх регуляторна функція. Бюджетна політика. Спрямованість бюджетної політики, її стратегія і тактика. Стан державних фінансів в Україні на початок 2010 року і завдання бюджетної політики.

Т е м а 14. Україна у світовому економічному просторі

Світовий економічний простір та місце у ньому України. Вплив глобалізаційних процесів на національну економіку України. Оцінка переваг та ризиків. Глобальні проблеми суспільства та їх вплив на функціонування національної економіки України. Світові інтеграційні процеси та їх значення для розвитку економіки України.

Міжнародне співробітництво та зовнішні торгівельно-економічні зв'язки України. Форми міжнародного співробітництва. Організаційно-правові основи зовнішньоекономічної діяльності України. Проблеми розширення Європейського Союзу та можливості входження України.

Міжнародна конкурентоспроможність економіки України. Геополітична стратегія розвитку України. Зовнішньоекономічна політика України: проблеми та перспективи. Формування конкурентоспроможної економіки України в умовах глобалізації. Зовнішньоекономічні стратегії розвитку галузей національної економіки України. Стратегічні напрями переходу економіки України на засади сталого розвитку в умовах глобалізації.

Т е м а 15. Державна політика по залученню іноземних інвестицій в національну економіку

Іноземні інвестиції та їх вплив на економіку. Поняття і види інвестицій. Особливості іноземних інвесторів. Вплив іноземних інвестицій на економіку.

Особливості інвестиційної діяльності у випадку закордонної експансії ТНК. Основні стратегії закордонної експансії ТНК.

Основні етапи іноземного інвестування в економіку України. Періодизація іноземного інвестування в економіку України. Створення та ліквідація СЕЗ як етапи інвестиційної політики.

Загальні тенденції іноземного інвестування. Обсяги та динаміка іноземного інвестування. Негрошові та нематеріальні інвестиції. Галузева структура іноземного інвестування в економіку України. Структура іноземного інвестування в економіку України за країнами походження.

Специфічні тенденції іноземного інвестування в економіку України. Проблеми стосунків з іноземними інвесторами в українській практиці. Інвестиційне законодавство України як деструктивний чинник інвестиційних процесів. Українська трудова еміграція як суб'єкт інвестиційних процесів.

Концептуальні засади державного регулювання інвестиційних процесів в Україні. Оптимізація державної політики щодо іноземних ТНК. Регулювання діяльності іноземних ТНК у системі стратегічних пріоритетів національної економіки.

Проблеми і перспективи прямого інвестування з України.

Т е м а 16. Зовнішньоекономічна політика України

Зовнішньоекономічна політика України та її основні компоненти. Найважливіші пріоритети зовнішньоекономічної політики України на сучасному етапі.

Зовнішня торгівля, її динаміка та структура в Україні.

Платіжний баланс України, його динаміка та структура.

Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.

Міжнародна економічна інтеграція України. Європейській вибір України.

Транскордонне співробітництво України з іншими країнами та його інструменти. Проблеми та перспективи інтеграції України в ЄС. Роль, участь України у системі ГАТТ/СОТ. Протекціонізм у зовнішньоекономічній діяльності.

Т е м а 17. Модель інноваційного розвитку національної економіки

Сутність інноваційної моделі розвитку національної економіки. Інновації як основа забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України.

Сутнісна характеристика інноваційних процесів. Система управління інноваційними процесами. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій. Фінансування інноваційних процесів. Регулювання та стимулювання інноваційної діяльності. Особливості створення інновацій та формування попиту на них.

Стратегія розбудови економіки знань. Проблеми і напрями формування економіки знань в Україні.

Науково-технічна політика держави: напрями розвитку. Наука і науково-технічний потенціал України, перспективи його розвитку. Розвиток інформаційних технологій.

Перспективні орієнтири інноваційної політики в Україні. Основні напрями структурно-інноваційної політики України.

Тема 18. Модель соціально орієнтованої національної економіки

Система соціального захисту населення. Соціальна політика держави. Головні етапи становлення системи соціального захисту в Україні.

Зайнятість населення, її структура і динаміка в Україні. Особливості зайнятості населення в Україні. Найважливіші напрями реалізації політики зайнятості населення в Україні на сучасному етапі.

Безробіття та його особливості. Причини виникнення безробіття та його динаміка в Україні. Соціальні та економічні наслідки безробіття в Україні.

Ринок праці. Найважливіші сегменти ринку праці в Україні.

Пенсійна реформа в Україні та її основні напрями.

Формування соціально-орієнтованої ринкової економіки України.

Тема 19. Модель екологічно збалансованої національної економіки

Екологічна ситуація в національній економіці України. Соціальні та економічні наслідки виснаження та деградації компонентів природного капіталу.

Екологічна політика: суть, види, інструменти, моделі та шляхи реалізації. Державна екологічна політика, її завдання та напрями розвитку в Україні. Конституційні засади державної екологічної політики. Основні положення постанови Верховної Ради України „Про рекомендації парламентських слухань щодо дотримання вимог екологічного законодавства в Україні, напрямів реалізації та вдосконалення екологічної політики” (2000 р.) та інших нормативно-правових документів у сфері раціонального використання, збереження і відтворення природного капіталу, забезпечення належної якості природного довкілля. Проблеми реалізації державної екологічної політики в Україні.

Внутрішні та зовнішні передумови для формування моделі екологічно збалансованої національної економіки в Україні. Інституційно-правове середовище у сфері раціонального використання природного капіталу та охорони навколишнього природного середовища (НПС) в Україні та напрями його удосконалення відповідно до вимог екологічно збалансованого розвитку. Організаційно-управлінський та економічний механізми у сфері раціонального використання природного капіталу та охорони НПС та напрями їх удосконалення в контексті вимог екологічно збалансованого розвитку.

Навчальна дисципліна «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Тема 1. Предмет, методи і завдання курсу “регіональна економіка”

Визначення предмету курсу. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Методи і методологічні основи курсу. Завдання і структура курсу. Економічні закони і закономірності розміщення виробництва їх об’єктивний характер. Закономірності і сучасні інтеграційні процеси. Основні закономірності і принципи регіональної економіки. Роль економічних і соціальних факторів у розвитку економіки регіонів.

Основні напрями формування і удосконалення територіальної організації виробництва.

Тема 2. Економічне районування та територіальна організація господарства

Територіальний поділ праці – головна умова спеціалізації економічних регіонів. Спеціалізація економічних регіонів та методика їх оцінки. Економічний район, його головні ознаки, районоутворюючі фактори. Принципи економічного районування. Типи економічних районів. Особливості районування та сучасна мережа економічних районів. Територіальна структура виробничо-територіального комплексу економічного району.

Тема 3. Сутність, завдання і механізм реалізації регіональної економічної політики

Сутність державної регіональної економічної політики. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики. Основні цілі державної регіональної економічної політики. Завдання державної регіональної економічної політики. Наукове обґрунтування регіонального розміщення продуктивних сил. Основні важелі та ключові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики.

Тема 4. Природно-ресурсний та трудовий потенціал України

Природно-ресурсний потенціал та його структура. Кількісна та якісна оцінка економічна оцінка природних ресурсів та природних умов. Балансові, промислові, геологічні та прогнозні запаси сировини і палива (корисних копалин). Характеристика природно-ресурсного потенціалу економічних районів. Ресурсозбереження і його значення для розвитку народного господарства країни. Населення і трудовий потенціал України. Чисельність і розміщення населення України. Відтворення людського потенціалу країни та його регіональні особливості. Міграційні процеси та їх види. Державна політика зайнятості працездатного населення.

Тема 5. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку та розміщення

Міжгалузеві комплекси, їх сутність, структура та значення. Процеси інтеграції та підвищення ролі регіонів. Динаміка та ефективність структурної трансформації економіки.

Тема 6. Господарський комплекс України, його структура та трансформація в ринкових умовах

Економіка України як єдиний господарський комплекс. Регіональні особливості галузевої структури економіки. Реструктуризація регіональної економіки в умовах ринку.

Тема 7. Чинники сталого розвитку економіки регіонів

Природно-ресурсні чинники розвитку регіональної економіки. Трудоресурсний фактор сталого розвитку регіональної економіки. Споживчий чинник розвитку регіональної економіки. Транспортний чинник розвитку регіональної економіки. Науково-технічний прогрес як фактор сталого розвитку економіки регіонів. Екологічний чинник розвитку регіональної економіки. Фактор ринкової кон'юнктури розвитку продуктивних сил. Чинник історико-географічного положення розвитку економіки регіонів.

Тема 8. Інвестиційно-інноваційна складова в регіональному розвитку

Методологічні основи і сутність регіональної інвестиційної та інноваційної політик. Передумови регіонального економічного розвитку на основі інноваційної моделі. Вільні економічні зони, кластери та інші організаційні форми регіонального розвитку. Територіальна диференціація регіонів за рівнями залучення інвестицій та інноваційної активності.

Тема 9. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища. економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності

Економічний механізм управління природоохоронною діяльністю. Міжнародні природні ресурси та співробітництво в галузі охорони навколишнього природного середовища. Економічний механізм охорони навколишнього природного середовища. Екологічна оцінка господарської діяльності як інструмент екополітики.

Тема 10. Передумови і перспективи розвитку економіки регіонів України

Проблеми і напрямки соціально-економічного розвитку регіонів. Можливості нарощення та реалізації експортного потенціалу регіонів. Формування і розвиток міжрегіональних економічних мереж. Європейський вектор українського правового поля в сфері охорони навколишнього середовища. Основні напрями міжнародного економічного співробітництва.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. *Буряковський В. В.* Національна економіка: навчальний посібник. – Дніпропетровськ: наука і освіта. 2007. – 310 с.
2. *Голубничий В.* Три лекції про економіку України // Українська економічна думка: Хрестоматія / Упоряд. С. М. Злупко. – К.: Знання, 2007. – С. 666-678.
3. *Гринів Л.С.* Екологічна економіка. – Львів: „Магнолія – 2006”, 2010. – 358 с.
4. *Гринів Л.С., Кічурчак М.В.* Національна економіка. – Львів: “Магнолія – 2006”, 2009. – 464 с.
5. *Дідівська Л. І.* Державне регулювання економіки: (Навч. посібник. – 5-те вид., стер). / *Л.І.Дідівська, Л.С. Головка.* – К.: Знання, 2006. – 213 с.
6. Економіка України: національна стратегія розвитку: Монографія / За ред. д.е.н., проф. *Л. С.Гринів* – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 444с.
7. Економічна політика: Навч-метод. посібник для самост. вивч.дисц. / *О. О. Беляев, М. І. Диба, А. С. Бебело, А. З. Зазимко* та ін. – К.: КНЕУ, 2005. – 136 с.
8. *Заблоцький Б. Ф.* Національна економіка: Підручник. – Львів: Новий світ-2000, 2009. – 582 с.
9. *Злупко С. М.* Перехідна економіка: сучасна Україна. К., „Знання”, 2006. -367с.
10. *Карпінський Б. А., Божко С. М.* Сталий розвиток економіки: узагальнена модель. – Львів, 2005. – 255 с.
11. Конкурентна політика держави в умовах трансформації національної політики: монографія / За заг. ред. *В.Д. Лагутіна.* – Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2008. – 307 с.
12. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації: Монографія / За ред. *Я. А. Жаліла;* Нац. ін-т стратегічних досліджень. – К.: Знання України, 2005. – 388с.
13. *Манів З.О., Луцків І.М., Манів С.З.* Регіональна економіка: Навч. посібник. – Львів: „Магнолія-2006”, 2008. – 638 с.
14. *Михасюк І. Р., Швайка Л. А.* Державне регулювання економіки: Підручник. – Львів: „Магнолія плюс”; видавець СПД ФО „В.М. Піча”, 2006. – 220 с.
15. Міжнародні стратегії економічного розвитку: Навч. посіб. / *М.В. Жук, Т. В. Бауліна.* – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 348 с.
16. Світ. Європа. Україна: Трансформація економіки та інтеграція / *Ю. З. Гончаров, Ю. О. Петін, О. М. Сальник.* – К.: Знання України, 2007. – 504 с.
17. *Стефанишин О.* Теорія розвитку людського потенціалу національної економіки: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 306 с.
18. *Стеченко Д.М.* Державне регулювання економіки. - Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. — К.: Знання, 2006. — 262 с.
19. *Швайка Л.А.* Державне регулювання економіки. – К.: Знання, 2006. – 435 с.

ТИПОВІ ТЕСТИ:

1. Як трактується національна економіка? (_____)
 - 1) це всі сфери життєдіяльності суспільства;
 - 2) це цілісна система організації господарської діяльності, що обмежена державними кордонами;
 - 3) це окремі адміністративні регіони аж до окремого підприємства;
 - 4) це сфера виробництва, грошово-фінансова система, система управління, соціальна, культурна і екологічна сфери.
2. Як називають функцію національної економіки, що полягає у вихованні національної свідомості населення, підвищення рівня національної економічної культури та адекватного до цього світогляду? (_____)
 - 1) теоретико-пізнавальна функція;
 - 2) виховна та світоглядна функції;
 - 3) прогностична функція;
 - 4) практична функція.
3. Що є об'єктом дослідження національної економіки? (_____)
 - 1) різні сфери функціонування, різні рівні господарювання її суб'єктів;
 - 2) не сукупність індивідуальних господарств одного рівня, а складна субординована система кількох рівнів, що взаємодіють;
 - 3) різноманітні природногосподарські та соціоекономічні процеси та явища, що відбуваються в ній;
 - 4) загальні та специфічні, основні та похідні, нові, що народжуються, та відмираючі старі економічні форми (або господарські елементи).
4. Що є об'єктивною основою, на якій виникають економічні інтереси в національній економіці? (_____)
 - 1) такі грошові форми, як виторг, прибуток, зарплата, премія тощо;
 - 2) розвинутий суспільний поділ праці;
 - 3) людські потреби;
 - 4) приватна власність.
5. Зазначте правильне визначення сутності національної економічної безпеки: (_____)
 - 1) це таке задоволення національних економічних інтересів, яке створює для господарства країни можливості суверенного стабільного функціонування і розвитку;
 - 2) це стан національної економіки, за якого вітчизняні господарюючі суб'єкти надійно захищені державою від іноземних конкурентів;
 - 3) це стан національної економіки, за якого підприємницька діяльність і власність належно захищені державою від незаконних втручань та злочинних зазіхань.
6. Яка складова національного багатства України є пріоритетним фактором формування в країні інноваційної моделі економічного розвитку? (_____)
 - 1) це людський капітал;
 - 2) це основний капітал;
 - 3) це природний капітал;
 - 4) це фінансовий капітал.

7. Що таке національний дохід? (_____)
- 1) сума заощаджень приватних осіб;
 - 2) весь дохід, призначений на особисті споживчі витрати після сплати податків за рік;
 - 3) сума фактичних доходів від праці, землі і капіталу за рік;
 - 4) сума заощаджень приватних осіб.
8. Що відображають у системі національних рахунків зовнішньоекономічні зв'язки держави? (_____)
- 1) фінансовий рахунок;
 - 2) рахунок розподілу доходів;
 - 3) рахунок прибутків і послуг;
 - 4) рахунок капітальних витрат.
9. Що належить до важливих суспільних товарів та послуг, обсяг виробництва яких регулює держава? (_____)
- 1) вода і повітря;
 - 2) послуги армії та міліції;
 - 3) послуги перукаря;
 - 4) послуги шевця.
10. Що охоплює державне програмування економіки? (_____)
- 1) основні напрями і пріоритети національної економіки України;
 - 2) сектори, галузі економіки, а також регіони;
 - 3) підприємницькі структури та їх інвестиційне забезпечення;
 - 4) жодна з наведених вище відповідей не є правильною.
11. Що означає поняття “конверсія військово-промислового комплексу”? (_____)
- 1) збереження потужностей військово-промислового комплексу;
 - 2) збільшення військового потенціалу країни;
 - 3) переорієнтація військово-промислового комплексу на виготовлення цивільної продукції;
 - 4) реформування стандартів виготовлення зброї згідно вимог НАТО.
12. Що не належить до базових галузей промисловості? (_____)
- 1) електроенергетика;
 - 2) машинобудування;
 - 3) металургія;
 - 4) сільське господарство.
13. Яка з перелічених країн не належить до імпортерів енергоресурсів в Україну? (_____)
- 1) Росія;
 - 2) Казахстан;
 - 3) Туркменістан;
 - 4) Угорщина.
14. Найважливішою ланкою чого є сільське господарство? (_____)
- 1) реального сектору економіки;
 - 2) агропромислового комплексу;
 - 3) виробничої сфери;
 - 4) матеріального виробництва України.

15. Що розуміють під відчуженням майна, що перебуває у державній власності на користь фізичних та юридичних осіб, які можуть бути покупцями, з метою підвищення соціально-економічної ефективності та залучення коштів на структурну перебудову економіки України? (____)
- 1) це приватизація;
 - 2) це роздержавлення;
 - 3) це відносини власності;
 - 4) це рейдерство.
16. Який з перерахованих елементів не належить до органів управління фінансовою системою України? (____)
- 1) Міністерство фінансів України;
 - 2) інститути спільного інвестування;
 - 3) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
 - 4) Контрольно-ревізійна служба.
17. Що розуміють під сукупністю Державного бюджету України і місцевих бюджетів? (____)
- 1) Сумарний бюджет України;
 - 2) Загальний бюджет України;
 - 3) Зведений бюджет України;
 - 4) Національний бюджет України.
18. На виконання якого завдання не спрямована зовнішня політика України? (____)
- 1) утвердження і розвиток національної економіки у відповідності до національних економічних інтересів держави;
 - 2) демократизацію суспільного розвитку;
 - 3) розвиток внутрішнього ринку;
 - 4) зростання експортного потенціалу України та нарощування її позитивного міжнародного економічного іміджу.
19. До якої групи країн входить Україна за значенням Індексу людського розвитку? (____)
- 1) з дуже високим рівнем розвитку;
 - 2) з високим рівнем розвитку;
 - 3) з середнім рівнем розвитку;
 - 4) з низьким рівнем розвитку.
20. Що є однією із конкурентних переваг економіки України? (____)
- 1) ефективність ринку товарів;
 - 2) діяльність державних, суспільних і приватних установ;
 - 3) технологічна готовність;
 - 4) витрати на звільнення персоналу.
21. Що з перерахованого не належить до ризиків, з якими зустрічається економіка України в умовах глобалізації? (____)
- 1) експлуатація природних ресурсів нашої країни та втрата природного біорізноманіття;
 - 2) витік „розуму” з нашої країни і недостатній захист інтелектуальної власності;

- 3) стихійний вплив іноземного фінансового капіталу з країни і дестабілізація фінансової системи;
- 4) підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки.
22. Який із видів економічної діяльності не є пріоритетним для реалізації інноваційної моделі в національній економіці? (_____)
- 1) машинобудівний комплекс;
 - 2) нові наукові технології та створення науково-освітніх кластерів;
 - 3) агропромисловий комплекс;
 - 4) добувна промисловість.
23. Що не належить до основних причин, що перешкоджають ефективному соціальному розвитку в Україні? (_____)
- 1) відсутність збалансованості між економічним зростанням та соціальними видатками;
 - 2) послідовна політика різних урядів та наявність політичних домовленостей;
 - 3) неспроможність національної економіки повністю забезпечити всі зобов'язання держави;
 - 4) висока питома вага пенсійних виплат у державних видатках та у ВВП внаслідок високого демографічного старіння;
24. Що є найбільш жорстким обмежувальним чинником формування середнього класу в Україні? (_____)
- 1) рівень доходів;
 - 2) рівень професійної освіти і кваліфікації;
 - 3) соціальний статус;
 - 4) самооцінка та ідентифікація себе як середнього класу.
25. Яке із тверджень не належить до чинників, які спричинили погіршення екологічної ситуації в Україні? (_____)
- 1) відсутність впродовж тривалого періоду самостійної держави;
 - 2) формування національної економіки без врахування потреб та інтересів населення в умовах панування командно-адміністративної системи;
 - 3) неврахування асиміляційного потенціалу різних регіонів;
 - 4) скорочення чисельності населення.
26. Чим підтверджується формальне ставлення до розробки стратегії екологічно збалансованого розвитку на рівні ухвалення політичних рішень і їх впровадження на практиці в Україні? (_____)
- 1) відсутністю затвердженої Концепції сталого розвитку України;
 - 2) не виконанням ухвалених стратегічних державних документів, які спрямовані на формування умов і засад екологічно збалансованого розвитку вітчизняної економіки;
 - 3) призупиненням реалізації національних та загальнодержавних екологічних програм;
 - 4) усі відповіді правильні.
27. Яке з зазначених тверджень є правильним? (_____)
- 1) основною метою глобалізації є економічна експансія, що супроводжується руйнуванням природного довкілля та вичерпанням його ресурсів;
 - 2) зовнішньоекономічна політика спрямована на розвиток внутрішнього ринку в Україні;

- 3) національна економіка України має незначну зовнішню торговельну залежність;
- 4) країни „золотого мільярду” здійснюють заходи, спрямовані на нарощування економічного потенціалу країн з низьким рівнем розвитку.

28. До показників, які визначають ступінь відкритості національної економіки, не належить? (_____)

- 1) співвідношення зовнішньоторговельного обороту і валового внутрішнього продукту;
- 2) фінансова відкритість національної економіки;
- 3) співвідношення зовнішнього державного боргу і валового внутрішнього продукту;
- 4) бар'єри у веденні зовнішньоекономічної діяльності.

29. Що належить до інфраструктури підприємництва в національній економіці України? (_____)

- 1) транснаціональні компанії;
- 2) виробниче підприємництво;
- 3) інформаційно-консультаційні центри;
- 4) ліцензії на здійснення підприємницької діяльності.

30. Який з перелічених елементів належить до найважливіших ланок будівельного комплексу України? (_____)

- 1) виробництво будівельних матеріалів;
- 2) охорона архітектурних пам'яток;
- 3) сприяння молодіжному будівництву;
- 4) реконструкція житлових комплексів.